

CUỘC KHỞI NGHĨA CỦA TRIỆU THỊ TRINH

(248)

Bà Triệu, Triệu Trinh Nương hay Triệu Thị Trinh đều là tên các đời sau gọi người nữ anh hùng dân tộc hồi đầu thế kỷ thứ III. Theo dã sử, Bà Triệu sinh ngày 2 tháng Mười năm Bính Ngọ (225). Bà là em gái của Triệu Quốc Đạt một hào trưởng lớn ở miền núi Quán Yên, quận Cửu Chân (Thanh Hoá). Ở đó cho đến nay vẫn còn lưu truyền nhiều truyền thuyết về thời kỳ bà chuẩn bị khởi nghĩa chống giặc Ngô. Đó là chuyện bà Triệu thu phục được con voi trắng một ngày, chuyện “Đá biết nói” rao truyền lời thân nhân mách bảo từ trên núi Quan Yên.

*Có bà Triệu tướng Vâng lệnh trời ra Trị voi một
ngày Dụng cò mở nước Lệnh truyền sau trước
Theo gót Bà Vương...*

Triệu Thị Trinh là người có sức khoẻ, gan dạ và mưu trí. Năm 19 tuổi, bà cùng người anh tập hợp nghĩa quân, lập căn cứ Phú Điền (Hậu Lộc-Thanh Hoá). Đây là một thung lũng ở giữa hai núi đá vôi, vừa gần biển lại vừa là cửa ngõ từ đồng bằng phía Bắc Lào. Lúc đầu anh bà có ý can ngăn lo phận gái khó đảm đang trọng trách, bà trả lời:

- Tôi muốn cưới con gió mạnh, đập bằng sóng dữ, chém cá tròng kính ở biển Đông, giành lại giang sơn, cởi ách nô lệ, chứ không thèm cúi đầu, còng lưng đê làm ti thiếp người ta.

Mén mộ bà, nghĩa quân ngày đêm mài gươm luyện võ chờ ngày nổi dậy:

*Ru con con ngủ cho lành
Để mẹ gánh nước rửa bành cho voi
Muốn coi lên núi mà coi
Coi bà Triệu tướng cười voi đánh công.*

Năm Mậu Thìn (248) nghĩa quân bắt đầu tấn công quân Ngô. Các thành ấp của quân Ngô đều bị đánh phá tan tành. Bọn quan cai trị kẻ bị giết, kẻ chạy trốn hết. Từ Cửu Chân, cuộc khởi nghĩa lan rộng nhanh chóng. Thứ sử Châu Giao hoảng sợ bỏ chạy mất tích, sử sách của nhà Ngô phải thú nhận: “Toàn thể Châu Giao chấn động”.

Mỗi lần ra trận, Triệu Thị Trinh thường mặc áo giáp đồng, đi guốc ngà, cài trâm vàng, cưới voi dẫn quân xông trận, oai phong lẫm liệt. Quân Ngô kinh hồn bạt vía phải thốt lên:

*Hoành qua đương hổ dị
Đối diện Bà Vương nan*

Nghĩa là:

Vung giáo chống hổ để Giáp mặt vua Bà khó.

Hay tin khởi nghĩa ở Cửu Chân và thứ sử Châu Giao mất tích, vua Ngô hốt hoảng phái ngay Lục Dận, một tướng từng kinh qua trận mạc, lại rất quý quyết sang làm thứ sử. Lục Dận đem thêm 8.000 quân tinh nhuệ sang đàn áp. Lục Dận vừa đánh mạnh vừa đem của cải chức tước ra dụ dỗ mua chuộc các thủ lĩnh người Việt. Một số kẻ dao động mắc mưu theo địch. Mặc dầu vậy Triệu Thị Trinh vẫn kiên cường đánh nhau với giặc không nao núng. Sau 6 tháng chống chọi vì có kẻ phản bội, bà đã hy sinh trên núi Tùng (Hậu Lộc, Thanh Hoá). Bấy giờ bà mới 23 tuổi.

Về sau, vua Lý Nam Đế khen bà là người trung dũng, sai lập miếu thờ, phong là: “Bạc chính anh liệt hùng tài trinh nhất phu nhân”. Nay ở Phú Điền (Thanh Hoá) còn có đền thờ bà.